

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 Szombati napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszamandátum
 vagy megbízásra nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Árnyékban árasztás.

NAGYVÁRAD, okt. 10.

Gazdasági főiskola.

Bizony csodálatos!

Én is azzal kezdem, hogy nagyon csodálatos, miszerint Magyarország, a mely földművelő állam legelső sorban, még nem jutott el a gazdasági haladás azon fokához, hogy volna egy gazdasági főiskolája.

Már évtizedek óta foglalkozik a földművelési miniszterium ezzel a kérdéssel, de mindeztideig nem jutott tovább a kísérletezés és tanulmányozásnál. Ha nem esalódom, 1871-ben a műegyetemnek volt egy fakultása, a melyen a magasabb mezőgazdaságtant adták elő, de a mint én tudom, egy vagy két év alatt megszüntették ezen tanszéket »résztvéltenség« miatt.

Ma azonban sokkalta másképpen állanak a viszonyok, a mennyiben a magyar-óvári akadémiából 130 és a négy gazd. tanintézetből (Keszthely, Kassa, Kolozs-Monostor és Debreczen) évente 150, tehát összesen 280 okleveles gazda kerül ki, a kik nem azért mentek mindnyájan a gazdasági pályára, hogy mint gazdatisztek szolgáljanak, hanem igenis sokan vannak közöttük, a kik ugy tehetőségük, mint ambíciójuk révén a *tanári*, vagy pedig a *szakírói* pályára óhajtanak lépni.

Nagyon természetes dolog, hogy ma a gazdasági tanárképzés még nagyon kezdetleges, mert az Óvárról vagy Kesz-

helyről kikerült fiatal »csemete-gazdák« bekerülnek vagy az akadémiához, vagy valamelyik tanintézethez ösztöndíjas segédnek és egy évre reá pedig már tanár-segédnek vagy pedig segéd-tanárok lesznek.

Az az egy-két év, a mit mint segédnek töltenek a gazdasági iskolánál, bizony felette kevés arra, hogy olyan magyarázattal szolgálhassanak a hallgatónak, a mely megvilágítja az előadott tananyagot minden oldalról. Sőt mikor az az ösztöndíjas, a ki előző évben még maga is hallgató volt — már a reá következő évben magyarázatot tart a hallgatónak, bármily szellemes és okos ember is legyen máskülönben — nem képes a tantárgyat elmagyarázni, legföljebb csak elmondani tudja.

És ez felette természetes! Éppen azt a czélt szolgálja nagyrésztben a gazdasági főiskola, hogy hallgatói — a jövődől tanárai — magyarázni és előadni tanuljanak.

A »Köztelek« hasábjain nemrégén egy vezércikk látott napvilágot Linhart György tollából, a ki a külföldön tanulmányozta a gazdasági főiskolákat, de a lap szerkesztője és Szilassy Zoltán, az O. M. G. E. jeles és mély tanultságu titkára éppen nem értett vele egyet, de nem érhetnek vele egyet azok sem, a kik foglalkoznak a főiskola megvalósításával.

Én részemről feltétlen csatlakozom Lázár Pál tanár ur véleményéhez, még pedig azért, mert a főiskolának első sorban Budapesten a helye, (mint a hogy

a Landwirtschaftliche Hochschul is Bécsben van) és másodsorban csakis és kizárólag az állatorvosi főiskolával kötendő össze, a minek nem egy, hanem száz és ezer oka van.

A gazdasági főiskola kérdése így már nagyrészt meg volna oldva, mert az állatorvostani főiskolai tanárok — persze egy későbbben meghatározandó beosztás szerint — taníthatnának a főiskolán is ugy elméletileg, mint pedig gyakorlatilag.

Az állattenyésztés számtalan tantárgyfélésegen kívül eső tárgyakat előadhatnának a tudomány és műegyetem tanárai, ugy hogy a felállítandó főiskola nem szenvedne absolute semmi hiányt tanerőkben és hogy hallgató is lesz elég, arról szintén meg vagyok győződve annál is inkább, mert eltekintve attól, hogy a nemes, szép és lelkiismeretes tanári pálya szép jövőt is biztosít, — de ezen az okon kívül már csak azért is fognak sokan beiratkozni, mert a végzett gazdatisztek existenciáját még mindig felette megnehezítik a botos ispánok és a szatócsokból tisztartókká vedlett hivatatlan individuumok serege, akik hét-hét után gyülekeznek az okleveles gazdatisztek törvényének megváltoztatására.

Darányi sokkal inkább lelkén viseli az ország gazdasági haladásának az ügyét, sem hogy még egy futó pillanatig is késhetne egy ilyen nagyfontosságú kérdés — mint a gazdatiszti főiskola felállítása — mielőbbi eldöntésében.

Mihók Sándor.

A „TISZÁNTÚL“ TÁROZAJA.

Hány éve áll fenn a Zöldfa és Fekete Sas?

Irtá: Zsák I. Adolf.

A »Városunk jussai« című cikkhez tegnap irt kommentárban emítést tettem arról az óriási perről, mely Várad városa és a helybeli k. szert. káptalan között 1711—1859-ig tartott; s a melynek aktái több mint ötszáz ívet foglalnak magukban. E per a földesuri joghatóság kérdése körül forgott, melyet mindkét fél önmagának vindikált. Közudomásu, hogy e joghatóságban foglalt jogosítványok egyik legfőbbike az u. n. korcsmáztatási, bormérési jog (ius educationis). A város, miután hiteles oklevelekkel nem rendelkezett, melyekkel a jog iránti igényét bizonyíthatta volna, 1743-ban Biharvármegyétől egy ez igényre vonatkozó tanuvallatást eszközölő bizottság kiküldetését kérte, mely megbízásának tényleg eleget is tett. Az alábbiakban e bizottság jegyzőkönyvének egy érdekes részét közöljük, a melyből megtudhatjuk, hogy a cím-

beli két szálloda közel kétszázéves alapításu, s hogy a Zöldfa a káptalané, a Fekete Sas pedig a városé volt.

De eo utrum.

1. Tudja-e, látta-e, vagi hallotta-e, bizonyonyossan a Tanu hogi Tettes Nemes Nagi Várad Káptalanak még 1722-ik esztendő előtt is Mészárszéke és Korcsmája lett volna és mind hort, mind hust az mostani Ujváros Várad városában árultatott volna?

2. Hát azt tudja e, látta-e, vagi hallotta a Tanu, hogi még az Vár Körül volt is Várad város: mind az Kurucz háboru idejében, mind annak előtte is az embereknek emlékezetül fogvást mind eddigh Korcsmát és Mészárszéket tartott volna azon régh Várad városában az Tettes Nemes Káptalan

3. Kit tud ezen dologhban jó Tanunak lenni, azt is nevezze meg.

Fassiok.

Primus Testis (első tanu): Spectabilis Michael Bucsy (a későbbi alispán) annorum 60. (éves). Ad 1.: Az 1722-dik esztendő előtt,

melyben ugy véli a Fatens, hogi Tettes Nemes Káptalan és Ujváros Várad várossa között az akkorda megh lett légyen, Korcsmának és Mészárszékek minemű ususában volt az Tettes Nemes Káptalan éppen reá nem emlékezhetik a fatens, hanem az akkorda után emlékezik arra, sőt valossághosan tudja, hogi Nemes Káptalanak volt Korcsmája a Zöldfánál levő házánál, azon okbul is, hogi Ns. Káptalan és váross között megh lett alku után a fatens maga is edgy esztendőre meghéndálta volt azon Korcsmát a T. N. Káptalantul. Ad 2.: Nihil (semmit sem tud). Ad 3.: Öregebb személyeket, tudniillik Férfiakat, Asszonyokat, nevezett szerint Ujfaludiné és Szász Pálné Asszonyomékat, többeket is, melyeket nevezni nem tud, gondolna a Fatens jó Tanunak lenni.

Secutus Testis (második tanu): Franciscus Baranyi, annorum 32. Ad. 1.: Tudja a fatens bizonyosan, mivel akkor Losonczy Szabó Istvánnal szürszabó inas képpen lakott, hogy a Zöldfánál Csapszéke és Mészárszéke edgy fedél alatt a Ns. káptalanak és Mészárszéket őhez (?) János nevű mészáros árendában

UJ ÜZLET!!

REIN JAKAB czipő-, kalap- és férfi-divatáruháza,

Nagyvárad, Zöldfa-utca, „Zöldfa“ szálloda.

A város rohamos fejlődése szükségessé tette, hogy az európai nagyvárosok mintájára **czipő-, kalap- és férfi divatcikkekben különlegességi üzletet** rendezek be, hol mindennemű férfi divatcikkek a legszébb és legegészségszerűbb kivitelben kaphatók. — *Férfi ingek, gallérok, kézelők, harisnyák, sétabotok, kalapok, férfi- és gyermek lábbelők, pipere cikkek* stb. óriási nagy választékban. — A n. é. közönség minden rétege, üzletben oly kiszolgálást nyer **tartós, divatos, finom és elegáns** áruim beszerzése mellett, hogy rövid idő alatt megvalósulva láthatom azon reményemet, hogy az egész városban a hálás közönség megjutalmazza törekvésemet azzal, hogy egyik a másiknak fogja ajánlani:

Vásároljunk Rein Jakabnál, mert ott hallatlan olcsó, jó, szép és elegáns minden. 314

Meglepetés! 8000 darab mintanyakendőt osztok szíjjel.

Szíves látogatást kér tisztelettel **REIN JAKAB.**

Deputáció a Házban.

Bars megye 70 tagu deputációja tisztelt tegnap Széll Kálmán miniszterelnöknel és Plósz Sándor igazságügyminiszternél, kérve őket, helyezték át a törvényhatóságot, azonkívül Lévának pénzügyigazgatóságot kérelmeztek. A miniszterek szívesen fogadták a deputációt és kérelmüket tanulmányozás tárgyává fogják tenni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 10.

Elnök: Tallián Béla.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után, napirend előtt felszólal

Rátkay László: Hibáztatja azt, hogy a királyi leiratot, amely a kvóta megállapításáról szól, nem tűzték ki tárgyalásra. Pedig ez egy olyan fontos dolog, amelyet nem lehet így egyszerűen elintézni.

Kéri az elnököt, hogy tűzze ki a leiratot napirendre. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Széll Kálmán: Nem lett volna észrevétele arra nézve, hogy a kvóta-leirat tárgyalásra tűzessék ki, ha akkor, a midőn, ez a multban történt mindjárt a leirat felolvasása után kérte volna valaki. De a képviselők közül senki sem kérte. Ez alkotmányos formák közt történt, megváltoztatása precedenst alkotna a jövőre nézve.

Apponyi Albert gróf: O volt akkor az elnök, mikor a leiratot felolvasták. O azt ajánlotta a képviselőháznak, hogy a leiratot tudomásul vegyék. Előhangosan olvasta fel, meghallhatta mindenki. A ház pedig tudomásul is vette és ezt akkor ki is jelentette.

Kossuth Ferencz: A nyomtatott jelentésben nincs benne az a kijelentés, melyet Apponyi mondott, lehetetlen, hogy a gyorsírók eltévesztették volna ezt. Ha a kijelentés megfűtetett volna, a gyorsírók feljegyezték volna. De ő maga sem hallotta azt.

Hozzájárul a Rátkay László indítványához.

Tallián elnök: A jegyzőkönyvből bizonyítható, hogy Apponyi elnök kimondotta a határozatot.

Madarász József: Elfogadja azt, hogy Apponyi kimondta a határozatot, de alkotmányos elv az, hogy a leirat felett szavazás történjék.

Csatlakozik Rátkay indítványához. Volt hasonló eset a multban is.

Széll Kálmán: Mindig a szabad diskusszió embere volt. Ebben a házban az objektív tárgyalásokat akarta mindig meghonosítani és az ellenzéknek egy faktorának tekinteni az alkotmányos életnek. Tegyenek indítványt és ő nem fogja ellenezni annak tárgyalását.

Thaly Kálmán: Számtalan eset fog ismétlődni, mert az elnöki emelvényről tulságos magassága miatt nem hallatszik le a szó. Kéri, hívjanak össze egy zárt ülést alkalmas időben, amelyen a ház hibáit és a szükséges javításokra az intézkedéseket megbeszélhetik.

Elnök: Miután a napirend második pontja indítványok és interpellációk felolvasása, nyugodjék bele abba Rátkay képviselő ur, hogy indítványát csak akkor tegye meg. (Helyeslés.)

Bejeleníti egyúttal, hogy a napirendről levenni kívánják a bizottságok megalakítását. (Helyeslés.) Akkor hát kimondom, hogy a bizottságok alakítását a mai napirendről levéve a szerdai ülésre teszi át.

A Kossuth-ünnep és a kormány.

Krasznay Ferencz: a miniszterelnök eljárása nem volt legitim, mert a népakarat ellen nem szabad cselekedni, a népakarattal szemben harmóniában kell állanunk. A miniszterelnök nem volt igazságos. Kossuth Lajos a nemzettel együtt kimondta az inkompatibilitást 1849 után, de annál az egyszerű törvényről fogva, hogy az akkori reakciót szűl. A miniszterelnök azt állítja első beszédében, hogy Kossuth Lajos összeférhetlenségnek mondta a Habsburg-dynasztiát a magyar királysággal. Hát ez a mondása helytelen a miniszterelnöknek. Kossuth Lajos nem a személyekben találta az összeférhetlenséget, hanem az érdekek összeegyeztetésénél. Es Kossuthnak ez a kijelentése nem igazság volt, hiszen ő ezt csak magának tartotta. (Ugy van! a szélsőbalon.) Felolvassa Kossuth emlékirataiból azt a részt, a mely erről szól. Hogy lehet ezután azt mondani, hogy Kossuth igazat volt a fennálló renddel? Kossuth a dynaszia ellen soha személyes gyűlölettel nem volt. Ott van az a levele, melyet a szegedi nagy árvíz alkalmával írt, mily szépen emlékezik meg abban a jószágos magyar királyról. Hát ezek után mi joggal sáncolja el a miniszterelnök a nemzetből királyt? mi joggal akar külön hivatalos hazafiságot teremteni? (Ugy van! Ugy van!) Felolvassa Kossuth egy levelét, a melyben azt írja, hogy hazajönne szívesen, ha megnyílnának előtte az ország kapui és hű állampolgár lenne. Történelmi adatokkal bizonyítja, hogy Kossuth helyesen járt el.

Rákosi Viktor: Nehezen esik, hogy a ház e ragyogó palotában úgy ne szólítsa: Mélt.

birta edgy néhány esztendeig a Nemes káptalantul.

Tertia Testis (3-ik tanu): Nobilis domina *Elisabetha Szegedi*, Perillustr. condam Dom. Martini Ujfalu di relicta (néhai nagys. Ujfalu di Márton özvegye) Annorum 50. Ad. 1.: Tudja a fatens világossan, hogy midőn Vár alatt lakott, a többi Urac és Lakosok ornam el kergetetvén mostani Ujváros helyre, akkor volt a T. N. káptalannak Csapszéke és Mészárszéke és azon Csapszéknek *Csaplások voltak Tarnoczy és Szegedi nevű emberek*, Mészárszékre pedig a fatensnek üdvözült Házastársa Marhát is adott ki vágásra és méresre, másra is hordta a húsát; az pedig Méltóságos *Levenburg Generalis* idejében volt, és az után is sok esztendeig élt azon Generalis. — Ad 3.: *Marinka* nevű öreg Aszszonyt tudgya Tanúnak lenni, ugy Szász Pálné Asszonyomat is.

Quarta Testis (4-ik tanu): *Maria Szakadati*, relicta Martini Sáfár, annorum 75. Ad 1.: Bizonyosan tudja a fatens, hogy a *Kurucz háboru előtt Farkas Pater* pap urnak Csapszéke volt és a fatens akkor *Menyecske* lévén eleghet tánczolt azon a *Csap széken*.

Quintus Testis (5-ik tanu): *Gábriel Imre* Ad. 1.: Tudgya a fatens világossan, . . . (t. i. a mi a kérdésben van) de *másik kocsmá is meghvolt, az mely most is Fekete Sasnak neveztetik és Ozimere is* vagyon de ezen két csapszék közül melyik volt az a nemes kápt.

taláné, melyik nem, a fatens nem emlékszik reá, mivel nem volt gondgya reá.

Septimus Testis (7-ik tanu): *Joanne Molnár* miles nationalis, (katona) annorum 55. Ad. 1.: Tudgya az Fatens bizonyosan, hogy midőn megh szállották a várost *Levenburg* Generalis idejében, akkor tudgya, hogy elsőben edgy Csapszék volt az Várossé, az mely most is *Fekete Sasnak* neveztetik, az, után mintegy két esztendő mulva egy emlékezik, hogy Nemes káptalan csapszéke *Mészárszékkel fel alitatott* és bort, húst arultatott.

Octavus Testis (8-ik tanu): *Nicolaus Csengeri* miles nationalis (katona) annorum 52. Ad. 1.: *Kurucz Világ* csilapodása után mingyárt jött az *Katonavárosra* lakni és akkor *Vár* Várossa már jóformán épülvén, tudgya hogy *Vár* Várossában volt edgy Csapszék *Fekete Sas* nevű, az után csak hamar másik Csapszék *Mészárszékkel* edgyütt építetett, bor és hús arultatott rajta és Nemes Káptalan részére való volt.

Duodecimus Testis (12-ik tanu): *Petrus Ruszkás*, miles nationalis, (katona), annorum 62. Ad. 1.: Tudgya világossan az Fatens, hogy az mely időben szállott k *Vár* Várossát, akkor *edgy kis Házikóban* bort arultanak Ns. káptalan részére a szeréot *Mészárszék* is volt ugyanazon a helyen, és a fatens elégszer ivott ottan és az Méltóságos *Levenburg* idejében volt, *akkoron igen ritkán* voltak az *házak Váradon*.

tóságos főrendek! E ház nem felel meg a népképviselőnek és nem tudja, hogy a nép elhiszi-e nekik, hogy ebben a czifra palotában is megemlékeznek róla, az ő zűgényességéről. Rah-madarak vagyunk ebben a czifra kalitkában. A miniszterelnök ne legyen stilszerűtlen ebben a góth-stilű palotában. Ne csináljon byzanci politikát. A magyar parlament olyan-nak látszik, mint egy sárkány, nem hétéfű sárkány, de papiros-sárkány, a melynek madzagját Bécsből ránczizálják. (Derűtség.)

Barabás Béla: Elég szűgyen!

Rákosi: A Kossuth-kérdésnél elősmeréssel adózik a miniszterelnöknek, hogy volt bátorsága abban nyilatkozni. Csak hogy ezt a bátorságot nem mindig őrizi meg, legkevésbé pedig a mikor Bécsbe megy. Mert úgy vannak a bécsi utazásokkal, hogy derekukat és nyakukat ott hagyják Pozsonyban a vasuti állomásnál. (Derűtség.)

Széll: Csak egy nyakam van!

Rákosi: De az puha! (Derűtség.)

Barabás: Es hajlik!

Rákosi: Nevetséges eljárás, hogy a miniszterelnök kettévágja Kossuthot, az egyiket elismeri, a másikat letapodja. Ezzel kettévágta magát a nemzetet is. A kormány elmaradt a Kossuth-ünnepéről, de hát melyik nemzeti ünnepnél van jelen? Egyiknél sem. A nemzet élethalálharczot viv, mert semmi kérdése nincs megoldva. Es ebben a halálharczban teljesen magára van hagyatva. Ő jó hazafi, lojális, imádja a láthatatlan Istent, de nem tudja imádni a láthatatlan királyt. (Ugy van!) Tragikus a nemzet sorsa, mikor erői kell merítenie a küzdelmeihez, el kell fordulnia vezéreitől és a halottakhoz kell menni. Hogy mi volt Kossuth? Az röviden megmondhatja: Kossuth apánk. Imádják csak önök a kétféű sást, a mi madarunk az a kis pacsirta marad, mely az ég felé száll és szabadságról dalol. (Eljenzés balról, a szónokot számosan üdvözlik.)

Apponyi nyilatkozata.

Apponyi Albert gróf: Tegnap elhagyta az elnöki emelvényt, mert róla volt szó. Indítvány tételét tegnap, amelylyel eljárását jóváhagyják. Erről akar nyilatkozni. Ő a mennyire tehette, az egész Házat odavitte a Kossuth ünnephez. Ha a Ház jóváhagyását nem kapna meg az iránt, levonná belőle a konzekvenziát. Amde úgy hiszi, hogy ha a Ház az indítványt elfogadná, ez pedig akkor nem volna egyéb, minthogy a képviselőház a miniszterelnök eljárását rosszalná. Ezért meg kell fontolni ezt a határozatot. Egyben kijelenti, amit már ugyis mint képviselő, ugyis mint politikus már régóta akart, hogy Széll Kálmánnak a politikáját helyesli és abban minden tekintetben azonosítja magát. (Hosszas eljenzés a jobb oldalon.)

Elnök: Felteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház azt a javaslatot, amely Apponyi Albert grófnak a Kossuth-ünnepén való részvételéért elismerést és köszönetet szavaz?

Felkiáltások: Elfogadjuk!

Elnök: A képviselőház tehát elfogadja és így azt határozatilag kimondom.

Ezután a beérkezett irományokat olvasták fel, majd az osztályok kisorsolása és a bizottságok megválasztása következett, mely után az ülés véget ért.

Hirek Franciaországból.

— Francia tudósítás. —

Anatole France hajdan.

Hogy Zola Emilt tulajdonképp a Dreyfus-ügy tette nagy íróvá, azzá is csak bizonyos körökben, annak ékes tanubizonyosága az egyik temetési disz-szónok, Anatole France.

Beszédjében pl. a következőket mondotta Zoláról:

„Zola irodalmi nagysága megmérhetlen . . . Jó volt ő. Tisztaság egyesült benne a nagy lelkek egyszerűségével. Mélyen erkölcsi volt. Megtámadta a kor betegségét: a pénz hatalmát. Oszinte realista léteére tüzes idealista volt.

Irigyeljük őt: végzete és szíve a legnagyobbat juttatták osztályrésztől: ő volt az emberi élő lelkiismeretnek egy momentum... stb.

Es nem régen, csak hogy a Dreyfus-ügy előtt ugyanaz az Anatole France következőleg nyilatkozott Zoláról:

„Művei rosszak s ő maga egyike azoknak, kikről el lehet mondani, hogy jobb lett volna nem is születniök. Előtte senki sem emelt a szennyből akkora halmot. Ime, ez az ő emléke, melynek nagyságát lehetetlen elvitatni.

Az emberben él az örök vágy, hogy szereti mindazt, a mi felmagasztosítani képes. — Zolából ez hiányzik. Mindenki érzi a könnyek fájdalmát, a sorscsapás hatalmát, mely a legközségesebb embert is fel tudja rázni, fel tudja emelni... Zola ezt sem érti.

Valóban, Zola a legnagyobb szánalomra méltó.

Hanem még nagyobb szánalomra méltó az, a ki máról holnapra így adja árendába a meggyőződését, tollát, tehetségét.

Szabaddóműves világosság.

Megmutatja a párisi szabaddóműves kormány, hogyan kell az ő saját külön felvilágosodásukat érteni

Először is úgy, hogy 2500 iskolát becsuktak. Annyival kevesebb lett a tudomány lámpáinak száma.

A becsukott iskolák javarésze azonban újra megnyitott s hithű katolikus világi tanerők vagy világiasított szerzetesek és apácák vezetése alatt tovább is terjeszti a felvilágosodást, hitet, hazaszeretetet.

Ez faj Combes főmesternek s azért újabb az iskolák teljes tönkretételére készülnek.

Megkezdtek a francia szerzetesi iskolák elárverezését.

Belleuben, Aisne megyében vasárnap délelőtt megperdült a dob s elkótyavetyélték az apáca-zárda és apáca iskola összes felszerelését. Megjegyzendő, hogy a zárdát az iskolával együtt 1875-ben Moris de l'Isle báró, Lieres gróf, de Saint-Laumeré urnő s más magánosok alapították s így a vagyon nem is szerzetesi, hanem polgári eredetű. Rablás mindenképp, de így még a rablásnak divatos »szekularizáció« fordításával sem lehet védeni a belleui merényletet.

A párisi szabaddóművesek tehát most már nemcsak a szerzetesi vagyont rabolják, hanem enyves kezüket más magán vagyonra is ráteszik. Tűzzel-vassal irtják a szerzeteseket, kivernek hajlékukból gyenge nőket — s ezt hívják humanizmusnak. Elkótyavetyélnék iskolákat — s ezt nevezik a felvilágosodás terjesztésének.

S vannak, a kik hisznek nekik.

Minél nagyobb a hazugság, rendszeren annál többen hisznek föl neki.

A gyógyszerárak államosítása.

Az a kép, a melyet Madách remekművében a XX. századról fest, kezd mindinkább megvalósulni. Centralizáció, államosítás, collectivismus uralkodnak az egész vonalon. Az állam lassankint ráteszi a kezét mindenre. Néhány évtizeddel ezelőtt nem volt egyéb állami, mint katonai, bélyeg és pénzügy, — ma már állami ügyszólván minden, a kapadokánytól az egyetemi katedráig; — állami ellenőrzés alatt áll az embernek csaknem minden lépése a bölcsőtől a koporsóig.

Ha majd teljes lesz az államosítás, akkor majd be fog következni Madách képének másik

felvonása: küzdelem a családi és egyéni jogokért és szabadságért. De most még mindig az első felvonást érzük: nemcsak az állam hódít lépésről-lépésre, hanem az emberek maguk is kívánkoznak állami gyámkodás alá.

Ennek a törekvésnek egyik legújabb jelét látjuk abban a mozgalomban, a mely a *nagyváradi orvos- és gyógyszerész-egylet* kebeléből indul ki s a *gyógyszertárak államosítását* vallja ideáljának.

A nevezett egylet októberi gyűlésén u. i. *Hankovics* Ferencz gyógyszerész érdekes előadást tartott e témáról. A gyűlésen vita indult meg a nevezett kérdésről s hogy mások is hozzászólhassanak, kitzúzte azt a jövő havi gyűlésre tárgyalás végett.

Ez a felvetett eszme azonban nemcsak az orvosokat és gyógyszerészeket érdekli, hanem az egész nagyközönséget. Erdemesnek tartjuk azért *Hankovics* felfogását előadása nyomán vázolni a következőkben:

Hankovics abból indul ki, hogy a gyógyszerárak közegészségügyi intézmény, kizárólag az orvos- és közegészségügyi szolgálat egyik nélkülözhetetlen, mindennapi szükségű közérdekű segédesszöke, minél fogva nem egyéb, de nem is lehet egyéb, mint közegészségügyi intézmény.

Ehhez képest ma a gyógyszerárak, — nemcsak nálunk, de a föld kerékén mindenütt egyformán — általában véve gyógyszerárak kémiai vagy erőműviileg nemcsak nem termelnek, de azok felkutatására, termelésére berendezve sincsenek, miből az következik, hogy mindazon gyógy- és orvosi szerek, melyek közegészségügyi érdekből szükségesek, a gyógyszerárakban csak *raktározva vannak* a nem minden esetben megbízható és különböző termelőkől; nálunk ezek is a külföldi drága fuvarral és vámmal megterhelve. — Ezért drága nálunk a gyógyszer.

De ellentétben a közegészségügy jól fel-fogott érdekeivel és a gyógyszerári intézmény céljával, a gyógyszerárakban orvosi rendelőny nélkül is lehet gyógyszereket vásárolni. Igaz, hogy ennek nagyon figyelembe veendő kényszerítő okai is vannak: és pedig, hogy gyógyszerek és gyógyszer értékű anyagok *csupán üzleti érdekből* kereskedésekben, drogueriákban és elképzelhetetlen árutakon hoztatnak forgalomba. Egy szóval ma már mindenki részt kér a gyógyszerári intézményből a kereskedőtől a család kuruzslójáig, — minek következtében a gyógyszerári intézmény a romlás forratagában vegetál.

A gyógyszerekkel versenyszerű kereskedés és visszaélés — mit megakadályozni már nem lehet — folyamánya, hogy a gyógyszerárak nemcsak nálunk, hanem az egész világon inkább magánérdekű kereskedészerű üzlet, melynek külalakja boltszerű, belső üzeme pedig egyszerű adás-vétel.

Itt ki kell emelnem, hogy a napi sajtó egyrésze, a laikusok és a gyógyszerész karnak egy kisebb árnyalata is a gyógyszerári gyakorlat *szabaddá tétele* mellett foglalnak állást, természetesen a szerzett jog, illetve a diploma alapján összehasonlítva a gyógyszerári joggyakorlatot az orvosi, az ügyvédi stb. joggyakorlattal. Nem szabad, nem lehet szabaddá tenni a gyógyszerári joggyakorlatot, mert a gyógyszerár feltétlenül és kizárólag közegészségügyi intézmény, mely tagadhatatlanul a köz érdekéért létezik. El sem képzelhető, hogy a köz-vagy magánjogban olyan alapelvet lehetne felfedezni, mely megengedhetné azon föltevést, hogy egy a köz érdekéért létező intézmény a hasznos hajtó üzletek módjára a magán személynek, vagyis jelen esetben a gyógyszerésznek legyen tulajdonjoggal alárendelhető.

Annál kevésbbé, mert a gyógyszerárért, vagyis a köz érdekéért létező ezen intézményről *van szükségkép csak* a gyógyszerész. Tehát jogilag a gyógyszerész a gyógyszerár *alárendeltje*, mihez képest a gyógyszerár mint közintézmény nem lehet a gyógyszerész haszonkereső *magán érdekének kiszolgáltatója*. Annyival is inkább nem, mert a közérdeket a magán tulajdonos magán érdeke mellőzésével

nem szolgálhatja, mi nagyon természetes, ha figyelembe vesszük, hogy csak illúzió lehet azon feltevés, hogy a hasznos kereső magántulajdonos a saját kockázatával a nemesebb irányt és illetve a köz érdekét szolgálja mindenha.

Ezen evidens indokok feleslegessé teszik az egyébként is légió-szerű többi okok felsorolását; ezek elég súlylyal bírnak arra, hogy a gyógyszerár magán-tulajdon *sem helyesen, sem jogszerűleg* egyáltalán *nem képezhet*. Azért a legnagyobb tévedés volna a szabaddá tétel gondolatát ápolni, mert ez esetben nemcsak továbbra is magántulajdon maradna a gyógyszerár, de a magántulajdonos magán érdeke, megélhetése és létfenntartása harcában — előre láthatólag — a mai tarthatatlan állapotnál is válságosabb helyzetbe sodorná a — veszélynek semmi szín alatt ki nem tehető — közintézményt úgy, hogy a gyógyszerár a megbízhatlanságig, a szatócs üzletek színvonalára süllyedne alá, a közérdek és a közegészségügy kárára és veszélyére.

Szerintem a gyógyszerár a közegészségügy kizárólagos és állandó szolgálatára csak úgy biztosítható, ha az intézmény oly átörthetlen korlátok közé szándoztatik, melyeken belül a *közérdekre veszélyes minden magánérdekű törekvés érvényesülhetése lehetetlen tételik*.

Ez pedig csak egy módja lehet, ha a gyógyszerár a magánosok kezeléséből *állami kezelésbe* vétetik.

A gyógyszerár állami kezelésben a gyógyszerésznek a gyógyszerárhoz viszonyát teljesen megfordítaná, vagyis a gyógyszerárak rendelné alá az egyéni, — a gyógyszerészt — éppen ezért üzlet sem maradhatna tovább, hanem közintézmétté lenne, melynek feladata, jellege, méltósága megkövetelné, hogy a maibolt-ajtók bezáruljanak. Es ez esetben a gyógyszerár *eddig szabadon üzött kereskedés*, illetve azoknak a kereskedések, drogueriák és különlegesség czímmel zárt edényben versenyszerű forgalomba hozatala, valamint minden a homeopátiával s nem létező egyéb csodaszerekkel való árusítás, kuruzslás *megszűnnek* mert nemcsak az állami gyógyszerár érdeke lenne, de közérdekű követelmény is, hogy minden, a közegészségügyet érintő üzérkedés, csatlás, visszaélés megszűnjék, és szigoruan ellenőriztessék. Melyeknek következtében, a közönség nemcsak arra lenne utalva, hogy gyógyszerészükségletét megbízható helyről és feltétlenül tisztá állapotban szerezzze be, de arra is, hogy minden esetben *orvosi tanácsra* és csak *gyógyszertárból* vehesse azt igénybe.

A jól szervezett intézményben pedig, már t. i. az állami gyógyszerárban, a személy vagy is a gyógyszerész egyéni érdekei könnyen érthetőleg nemcsak biztosítást nyernének, de minden előfeltétel és protektio nélkül az egyéni képesség, munkásság fogna abban egyenlően, igazságosan és állandóan érvényesülni, mi nem kicsinyelendő, *elsőrendű közegészségügyi érdek*. Szerintem az állami gyógyszerárak 3 osztályba lennének sorozhatók és pedig I-ső osztályu intézet vagyis fő-gyógyszertár minden törvényhatóság székhelyén lenne egy. Külalakja mint minden más állami hivatalé. A boltíves előcsarnok jobb szárnyában a közönség könnyű hozzá férhetése céljából a forgalmi osztály lenne, vagyis a gyógyszerár, hol a recept-forgalom intéztnék el. — Balszárnyában a vegyészeti osztály, hol kizárólag az orvosok bacteoriológiai és vegyékísérleti céljaira berendezve több terem könyvtárral, folyó iratokkal és egyébként is teljesen felszerelve állna állandóan rendelkezésére, melynek használata közérdekből *díjmentes* lenne. — Odébb hasonló terem, hol az ételmi czikkék, mezőgazdasági termékek, hamisítványok, törvényszéki esetek, tehát minden köz- és magán érdekű vegyvizsgálat az *állami vegyész* által eszközöztetnék. Az emeleti részekben az intézeti igazgató intéző apparátusával, továbbá a gyakorlati osztály, a chemiai kísérleti terem, gyógytermékek felkutatása és előállítására céljára stb.

A II-od és III-ad osztályu intézetek az I-ső osztályu gyógyszerárak igazgatása alatt vegyékísérleti laboratoriumok nélkül, egyszerűen a receptforgalom lebonyolítását eszközöznék; előbbieket a nagyobb vidéki városokban, utóbbiakat oly kisebb helyeken, hol közegészségügyi érdek egy gyógyszerár telepítése.

A gyógyszerárak a közegészségügy komoly segédeszköze *csakis állami kezelésben lehet*; azért a gyógyszerárakat a magánosok kezeléséből elvenni, illetve a köz érdekében államosítani kell.

Meggyőzők adataim arra is, hogy a gyógyszerárakat semmi esetre sem azért kell államosítani, hogy az állam politikai céljai támogatására egy újabb pénzforráshoz s illetve monopóliumhoz jusson; mert a gyógyszerárak államosítását nem anyagi haszonkeresés indokolja, hanem a köz jól felfogott egészségügyi érdeke. De az állam nem is nyulhatna a gyógyszerárak jövedelméhez, mert az az anyagi haszon, mely az állami gyógyszerárakban produkáltatnék mind és állandóan a közegészségügy fejlesztése, ápolása és illetve céljaira lenne fordítandó.

Tehát az államosítás iniciatívája a kommunizmus jellegével sem bírhat.

Es én azt tartom, hogy sehol sem könnyebb ezt keresztül vinni, mint nálunk, hol az állam elég erős ahhoz, hogy a mai gyógyszerárak tulajdonosait méltányosan kártalanítsa és az államiakat berendezze. De ha nem volna elég erős, van módosít, hogy az állam megterhelése nélkül is a terv megvalósíttassék.

A mennyiben pedig a gyógyszerárak állami kezelésben, kimutathatólag, az államkincstárnak megterhelést nemcsak nem okoznának, de az üzemforgalom feleslegéből a fentebb is említett és egyéb közegészségügyi érdekű célok anyagi fedezete is állandó biztosítást nyernének, addig kétségtelen, hogy a gyógyszerek is sokkal olcsóbbakká lennének.

A gyógyszerárak államosítását tehát komoly, elfogadható indokok per absolute nem akadályozzák.

A sztrájkoló munkások béketárgyalása.

Napok óta tartja izgatottságban a bérharcz Nagyvárad közműves és ács munkásait, kik mindmáig makacsul kitartanak követelésük mellett.

A munkás mozgalom vezetői összefoglalva követeléseiket, napok óta készülődtek a tegnapi béke alkudozásokra, mely eddig még kevés eredményre vezetett.

Tegnap már a kora reggeli órákban együtt voltak a sztrájkoló munkások s szigoruan meghagyták küldöttjeiknek, hogy érdeküket mindenben védelmezzék.

A főkapitány délelőtt 9 órára hívta össze a békéltető bizottságot, az ipartestület helyiségébe.

Ugy látszik, a munkások mozgalma élelken érinti az iparosok érdekeit, mert az érdekelte vállalkozók, mint az iparos békéltetők nagy számban gyűltek össze a tárgyalásokra.

Jelen voltak az iparos tagok részéről: Andriška Károly, Bodnár János, Óváry Lajos, Rozsly Géza, Tátray Sándor és Kiss Károly; a segéd tagok részéről Kovács Mihály, Veisz Ignác, Fricz Nándor, Mágosy Sándor és Molnár Lajos. Az érdekelte építő mesterek részéről: Ifj. Rímanóczy Kálmán, Madarász Gyula, Rendes Vilmos, Hann Lajos, Gábor János, Marinkovits Sándor, Pankolits Károly és Keztyüs János.

A sztrájkoló munkások kiküldöttjeiként: Markó Elek, ifj. Pele János, Magyar Sándor, Tömpe György, Borsos József, Vántus Károly, Szilassy József és Morucz József.

A tárgyalást az elnöklő főkapitány nyitotta meg s 9 órától déli 1/2-ig tárgyalták a 18 pontban összefoglalt követeléseket.

Élelken és kötesős vita után 3 sarkalatos pont kivételével megegyeztek a munkások és munkaadók, de az óra szerinti díjazásról és a 10 órai munka időről nem akarna a sztrájkolóknak lemondani.

A munkások követelése tehát most a következőkben foglalható össze: 1. 10 órai munkaidő. 2. A munkabér minimumának órákiatti 32 fillérről 38 fillérré való felemelése. 3. A szakegyeleti munkaközvetítésnek a munkaadókra nézve kötelező kimondása.

E pontokra nézve nem jutottak megállapodásra, tehát a munkások követeli visszatértek társaikhoz s a délután folyamán újra részletesen megbeszélték követeléseiket s a vállalkozók ajánlatait visszautasították, miről a főkapitánynak legott jelentést tettek.

A főkapitány ismét iparkodott a munkásokat békés megegyezésre bírni, de a küldöttek társaik nevében nem nyilatkozhattak, hanem az ügy mai megbeszélését ígérték. Amint a jelek sejteti engedik, a munkások nem egykönnyen mondanak le követelésükről s mint-hogy a vállalkozók sem hajlandók engedni, a sztrájk még napokig is elhúzódhatik.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Szintelen, egyhangu volt a városi közgyűlés második napja tegnap délután. A tisztviselőknél kivül alig 5—6 városatyja látogatott el a tanácskozásra.

Ezuttal az igaz, semmiféle magán érdek nem kellett elöretölni s csupán a közérdeket érintő ügyekről volt szó. Minek is jöttek volna nagyobb számmal fel a törvényhatóság tagjai. Megnépesült volna ám a terem, ha pl. a szódavizadó ügye került volna most elő.

Pedig nagy jelentőségű és fontos tárgy volt szőnyegen, a villamos telep és hálózat kiépítésére vonatkozó szerződés, amelyet elfogadott a törvényhatóság.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Károly Irén, Nozák Rezső, dr. Stokker József, dr. Altman Jakab, Balogh Döme, dr. Grósz Menyhért, Halász Lajos, dr. Sarkadi Lajos, dr. Gyémánt Jenő, Rimler Károly, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy István, Eleméry Ferencz, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dús László, dr. Baróthy Akos.

A esüörtöki közgyűlés jegyzőkönyvének bitelesítése után a hátralevő ügyeket tárgyalták.

A Kirschner és Deutsch szállító-cég azt kifogásolt, hogy a butorszállító kocsi után is szed a város kövezetvámot. Ennek megszüntetését kéri. A tanács a kérelem elutasítását javasolta s a közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

A nagyvárad ipartestület kérelmére az október 18—20-án Nagyváradon tartandó országipartestületi kongresszus céljaira 2000 koronát szavazott meg a közgyűlés.

A vadászterület bérlete.

A város törvényhatósága ezelőtt másfél évvel kiadta az újvárosi és velencei vadászterületet Rimler Károly polgármesternek, Komlóssy József gazd. tanácsosnak és Ragány János főszámvevőnek 6 évre évi 140 koronáért, azon kikötéssel, hogy ha egy éven belül vadászársulat alakul s ez reflektál a területre, ennek adják át a bérletet. Minthogy ilyen társulat nem következett be s pályázó nincs a bérletre, a tanács most már beértesítette a nevezettekkel kötött végleges szerződést.

Balogh Döme ellenzi ezt a bérletet, s nyilvános árlejtést kíván.

Halász Lajostól távol áll minden gyanúsítás, de éppen az illető főtisztviselő reputációja érdekében ellenzi a szerződés jóváhagyását s a nyilvános árverést pártolja.

Rimler Károly polgármester felvilágosítja a felszólalókat, hogy a törvényhatóság régi határozata értelmében készíteték el a szerződést. Különbö a vadászati jog bérlete csak teher volt rájuk, mert igénybe sem vették. Kéri, hogy mentsek fel őket a bérlet alól s nyilvános árlejtést tartsanak.

Hlatky Endre szintén a szerződés jóváhagyása ellen szól, már csak azért is, hogy semmiféle gyanu ne érhesse a város főbb tisztviselőit.

Elnöklő főispán kifejti, hogy az esetben is, ha több bért adna más a vadászterületért, a

nevezett főbb tisztviselőkkel kössék meg a szerződést. Ha más kezébe kerül a jog, kipszítja a vadat s évekig értéktelen lesz e tekintetben a terület.

Rimler Károly polgármester a leghatározottabban kéri, hogy mentsek fel őket a bérlet alól s nyílt árverésen értékesítsék a jogot.

A közgyűlés a szerződést nem hagyta jóvá s nyilvános árlejtést rendelt el a vadászati jogra.

A villamos világítás berendezése.

A tanács előterjesztette a villamos világítás berendezésére a Ganz-czeggel kötendő szerződést. Lényegesebb módosítás az benne, hogy a tanács újból belevette, miszerint műszaki kérdésekben választott bíróság dönt, pedig a jogügyi bizottság ennek a kihagyását véleményezte.

Hlatky Endre szerint a választott bíróság bevétele a szerződésben foglalt kikötésekkel, ellenkezik a törvényvel s azt törölni kell. Különbö is ellene van a választott bíróságoknak s legjobb a vitás kérdéseket a rendes bíróságra bízni.

Halász Lajos kifogásolja, hogy a jogügyi bizottság által módosított szerződést nem kapták kézhez s így arról fogalmuk sincs. Nyomassák ki a szerződést s addig halasszák el a kérdést.

Gyémánt Jenő szintén az elhalasztás mellett van s tekintettel az ügy sürgős voltára, rendkívüli közgyűlésen tárgyalják a szerződést.

Bordé Ferencz kifejti, hogy a szerződés műszaki része a miniszter szakértőjének közbejöttével, a Ganz-cég műszaki leírása alapján lett összeállítva. A jogügyi bizottság törölte a választott bíróságot, de a tanács utólag vette be a szerződésbe. A törvényhatóságnak joga van törölni. Kéri azonban, hogy a halasztásban ne menjenek bele, mert nem lesz idejében jóváhagyva a szerződés.

Dr. Stokker József nem tartja külön választhatónak a műszaki és a jogi részt. A műszaki kérdésben is jobbnak tartja a rendes bíróságot, amely a szakértők véleménye alapján ítél. Hozzájárul a kinyomatás és elhalasztáshoz.

Rimler Károly elfogadja a választott bíróság törölését, de a halasztást ellenzi. Nyolcz nap múlva sem tudnánk többet a szakdolgozóban, mint ma. Már is készt az ügy.

Dús László felvilágosította a törvényhatósági bizottságot a jogügyi bizottság tárgyalásáról.

Elnöklő főispán a választott bíróság kihagyása mellett a szerződés elfogadását ajánlotta.

Hlatky Endre rámutat, hogy a jogügyi bizottság alig valami módosítást tett a szerződésben. A műszaki részre nem vállaltak felelősséget. A dolog sürgős s ezért a választott bíróság kihagyásával fogadják el a szerződést.

Dr. Hoványi Géza egyes pontokat kifogásol a jótállásról szóló részben, amelyek a város érdekeit nem óvják meg kellőleg.

A közgyűlés, a választott bíróságra vonatkozó rész kihagyásával, a szerződést elfogadta.

A többi apróbb ügyek letárgyalása és elfogadása után a két napos közgyűlés véget ért.

UJDONSAGOK.

A katolikus nagygyűlés.

Még néhány nap választ el bennünket az impozánsnak ígérkező kath. nagygyűléstől. A jelentkezések az utolsó napokban tömegesen érkeztek és érkeznek még mindig az előkészítő bizottsághoz, mely még most is elfogad jelentkezést. Négyezerenél többen lesznek a gyűlés tagjai. Sok egyet — köztük a várad Legényegylet — zászlaja alatt jelenik meg a kongresszuson, melynek teljes tárgysorozata sajnos még most sem jelent meg. Ma vettük kézhez

a szakosztályok munkatervét, de a nagygyűlések szónokai — a hercegprímást kivéve — még mindig ismeretlenek. Még nem jelezte a bizottság, vajjon tart-e ezúttal is beszédet Prohászka, a kath. klerusnak ez a fenomenális tehetségű szónoka? Pedig az ő szava nagy vonzerő lenne — különösen a kath. intelligenciára.

Az eddig megállapított sorrendet a következőkben közöljük:

A nagygyűlés sorrendje.

Október 14., kedd. Délután 5 órakor: A Katolikus Egyesületek Országos Szövetségének közgyűlése. Este 8 órakor: Ismerkedési est a székesfehérvári Vigadó éttermeiben. Az ismerkedési estén a hölgyek is részt vesznek. Etkezés tetszés szerint. Honvéd-zenekar. Az ismerkedési estére a főváros katolikus egyesületeinek tagjait is meghívja a katolikus nagygyűlés elnöksége.

Október 15., szerda. Délelőtt 9 órakor: Szent mise a belvárosi főplébánia-templomban. Délelőtt 10 órakor: Első nyilvános ülés a fővárosi Vigadó nagytermében. Déli 12 órakor: A Katolikus Internátus-Egyesület házának fölvatása (Üllői-ut 22.) Délután 2—5-ig: Szakosztályi értekezletek. Délután 6 órakor: Második nyilvános ülés a Vigadó nagytermében. Este 9 órakor: A katolikus ifjúság bankette a Vigadó éttermeiben.

Október 16., csütörtök. Reggel 8 órakor: Szentmise a belvárosi templomban. Délelőtt 9—11-ig: Eucharisztikus kongresszus. Déli 12 órakor: Diszgyűlés XIII. Leo pápa 25 éves pápaságának jubileumára. Az ünnepi beszédet mondja: Vasary Kolos bibornok, Magyarország hercegprímása. Délután 2—3-ig: Szakosztályi értekezletek. Délután 4 órakor: Eucharisztikus körmenet.

Október 17., péntek. Délelőtt 9 órakor: Szent mise a belvárosi templomban. Délelőtt 10 órakor: Harmadik nyilvános ülés a Vigadó nagytermében. Déli 1 órakor bankett a Vigadó éttermeiben. Délután 3 órakor: A Régisi Szent Ferenc-egyesület alakuló közgyűlése.

A szakosztályok munkaterve.

I. Szakosztály: Katolikus irodalom, sajtó, művészet. 1. Van-e jogosultsága a hitnek a tudományok körében. Előadó *Vajó József*, premontrei kanonok. 2. A katolikus népirodalomról és népkönyvtárakról. Előadó *Sziklay János dr.* 3. A vallásos művészet feladatai s jelenlegi hanyatlásának okai. Előadó *Pisler Imre dr.* ciszterciarendi igazgató. 4. Az ifjúsági könyvtárakról. Előadó *Andor József* főgymnáziumi tanár.

II. Szakosztály: Katolikus nevelés. 1. A katolikus tanítóképzés. Előadó *Guzsvenitz Vilmos* képezési igazgató. 2. A történelem tanításáról. Előadó *Ujházy László* áll. főgymnáziumi tanár. 3. A tankönyvek szelleméről. Előadó *Erőnai Antal* kegyesrendi főgymnáziumi tanár. 4. A katolikus jogi oktatásról. Előadó *Késmárky István dr.* jogakadémiai tanár.

III. Szakosztály: Keresztény szociális és kharitatív tevékenység. 1. Legsürgősebb teendőink a keresztény szociális akció terén. Előadó *Giesswein Sándor dr.* győri kanonok. 2. Az egyleti ipari munkaközvetítésről. Előadó *Németh János* legényegyleti elnök. 3. Az iparos növendékek gondozása. Előadó *Pokorny Manó dr.* 4. A katolikus társadalmi tevékenység és a kivándorlás. Előadó *Kirschaneck Ödön*. 5. Katolikus siketnéma intézet. Előadó *Klug Péter* igazgató.

Jókai Mór Nagyváradon.

Érdekes vendége volt tegnap délben Nagyváradnak: a legkiválóbb magyar regényírók, az élő magyar költők fejedelme, *Jókai Mór* utazott át a nagyvárad állomáson. Jókai tudvalevőleg a Mátyás-szobor leleplezésére Kolozsvárra utazik s emez utjában érintette Nagyváradot is.

Erkezőéről többen tudtak a városban s így fogadására megjelentek *Somogyi Károly* színházgátló, valamint a sajtónak több képviselője.

Tízennyolc óra 56 perczkor robogott be a budapesti gyorsvonat a nagyvárad állomásra s a kíváncsiak előtt nem sokára feltűnt egyik első osztályú kocs ablakában Jókai Mór érdekes ösz f-je. A költő kitűnő színben van, ruganyos, fiatalos léptekkel sietett le a lépcsőn s nevével

együtt kezét fogott a fogadtatására megjelent nagyváradiakkal.

A kis társaság aztán asztal mellé telepedett. Jókaiék ebédelni akartak, még pedig sürgősen, mert a vasut nem vár még Jókaira sem. Véletlenül azonban voltak mások is, igen sokan, a kiket hasonló vágyak izgattak s a tenger sok vendég közt a pinczerek egyszerűen elűntek.

— Hogy kapok én itt ebédet? — aggódott Jókai.

— Így ni, — mondotta egyik fürge újságíró. Azzal felugrott s maga gondoskodott Jókai ebédjéről. Példáját többen követték, úgy hogy az újságírók figyelmes gondossága folytán a 20 percz várakozás alatt Jókai kényelmesen meg ebédelhetett.

Etkezés közben úgy Jókai, mint neje élénken társalogtak a nagyváradiakkal. Erdeklődtek viszonyaink iránt s Jókai részvétellel szólt arról a nagy csapásról, mely nemcsak Nagyváradot, hanem az egész országot *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspökünk elhunytával érte.

Szóba került természetesen a Jókai-dísz-előadás is. A költőkirály nagy érdeklődéssel hallgatta az ünnepély előkészületeit s ismételt megígérte, hogy azon a legnagyobb örömmel vesz részt.

A kedélyes társalgás közben feledték is, hogy az idő mulik. Egyszerre csak azon vették észre magukat, hogy a husz percz letelében van, Jókai rövidesen elbúcsuzott Somogyi Károlytól és az újságíróktól, megköszönte a szives fogadtatást s aztán nejevel együtt felszállt a kolozsvári vonatra, mely 12 óra 16 perczkor a jelenlévők zajos ovációi közepette elhagyta Nagyváradot.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (*Schlauch-park*) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fel 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Okt. 19—20. Iparosok országos kongresszusa.

* **A jászói prépost Nagyváradon.** Dr. *Takács Menyhért*, a premontrei kanonokrend jászói prépostja tegnap városunkba érkezett a rend itteni társházának és gymnasiumának látogatására. A prépost több napig lesz itt és meglátogatja az összes osztályokat, hogy személyesen szerezzen meggyőződést a tanítás menetéről.

* **Barabás üdvözlése.** *Barabás Béla* orsz. képviselőt szerdai szenvedélyes beszéde alkalmából, mely oly nagy vihart okozott az új Házban, Magyarország több városából táviratilag üdvözölték. Nagyváradról *Szokolay Tamás* partelnök, Szolnokról, Szegedről számos aláírással ellátott üdvözlő sürgönyt kapott.

* **Új százkoronás bankjegyek.** Az új százkoronás bankjegyekre vonatkozólag elrendeli a pénzügyminiszter, hogy október hó 20-án jöjjenek forgalomba és egyidejűleg induljon a százforintos bankjegyek behívása és bevonata. A százforintosok csak 1904. április hó 30-ig fogadhatók el fizeteskép és átváltáskép. Azon túl október hó 30-ig csak a bank bécsi és budapesti főintézetei fogadják el mindkét formában, a többi bankintézetek már csak átváltás végett. 1904. október hó 31-én tul a százforintosok elvesztik értéküket és sefizetésbe, se átváltásba el nem fogadhatók. A bank ezen túl csak a főtanács engedelmével válthatja át a régi százssokat, de 1904. évi október hó 31-én ez a lehetőség is megszűnik.

* **Paraszt lázadás Oroszországban.** A pottavai kormányzóságban Prilukski kerületben — mint Szent Pétervárról jelentik — megint nagy parasztlázadások vannak, amelyek éppen olyan jellegűek, mint a nyáron történt zavargások. A zavargások helyére Pottavából katonaság vonult ki. Eddig már igen sok halottja és sebesülte van a lázadásnak. Az összeütközések még mindig tartanak. A főzgatókat letartóztatták.

* **A premontreiek rendháza Budapesten.** Említettük, hogy a jászói premontrei kanonokrend tanár-képző intézetet alapított Budapesten, a mely már ez évben megkezdte működését. Az új papi és tanárképző-intézet előljárósága tegnapelőtt tisztelgett *Takács Menyhért* jászóvári praelatus vezetése alatt *Wlassics Gyula* közoktatási miniszternél. Előzetesen már bemutatták hódolatukat a hercegprímásnál. Ugy a hercegprímás, mint a kultuszminiszter nagy érdeklődéssel kérdezősködtek az új intézet, a Norbertinum berendezéséről s megígérték, hogy legközelebb meglátogatják. Az idei iskolaévre elkészült s már át is adták nemes hivatásának a Norbertinum-ot. Az új rendház a Zerge-utca 23. szám alatt van s legdiszesebb része a házi kápolna. Az egyetemi év megnyitásával már elfoglalták helyüket az intézetben az előljárók: *Fábry Emil* házfőnök, *Szentkirályi Zsigmond* házi lelkiatya s a növendékek nevelésügyének intézője, továbbá a theologiai tanárok. Magérkeztek Jászórról s Csornáról a tanárjelölt theologus növendékek is, összesen huszan, 15 jászói, és 5 csornai. Van az intézetnek még 3 theologiat végzett s már ünnepi fogadalmat tett tagja, akik részint folytatják, részint most kezdik meg egyetemi szaktanulmányukat. Az intézet növendékei az egyetemi előadásokra s az utcán fekete reverendában járnak, csak odahaza hordják rendi fehér ruhájukat.

* **Új postaügynökség a megyében.** A postaigazgatóságtól kaptuk a következő értesítést: A biharmegyei Zsadány községben Zsadány Bihar vm. elnevezéssel 1902. évi október hó 16-án a postaügynökségekre meghatározott teljes működési körrel postaügynökség lép életbe. A postaügynökség postai összekötését a Zsadányról Ugrára és vissza naponta közlekedő gyalogküdöncz postajárat útján az ugrai postahivatallal fogja kapni. A postaügynökség kézbesítési kerületébe Zsadány községet, Bölcsei, Fancsika, Orosi és Tóti pusztákat osztom be. Ezen helyek utolsó postája: Ugra. A postaügynökség ellenőrző postahivatala Ugra. Az Ugráról Zsadány községbe fentartott kézbesítő és gyűjtőjárat 1902. október hó 15-ével bezárólag megszűnik.

* **Meglopott esperes-plebános.** *Mágya János* gör. kath. esperes-plebános Beöthy Ödön utcán levő lakásában tegnapelőtt éjjel tolvajok jártak és negyven korona elűntetése után kerekét oldották. Az esperes a lopást bejelentette a rendőrségnél, mely nyomban megindította a nyomozást az ismeretlen tettesek iránt. A rendőrségnek tegnap délben alapos kutatás után sikerült a tolvajokat *Móna Sándor* és *Mihálovsky Dezső* ismert rovott multu egyének személyében a vasúti állomáson elcsipni, a mint éppen a vonatra akartak ülni a Debreczenig váltott jeggyel. A rendőrök bekísérték a két jeles firmát a rendőrségre, hol megmotozták őket és 22 koronát még találtak zsebeikben. Mindkettőt átkísérték az ügyészségre.

* **A növénykedvelőknek.** A Rhédey-kert felügyelősege tudomására hozza a nagyérdemű vásárló közönségnek, hogy a kezelése alatt álló Rhédey-kerti faiskolában díszfák, eszterjék, bokrok és mindennemű növények elárúsítása a kedvező időjárás következtében kezdetét vette: a legolcsóbb árak mellett. *A Rhédey-kert felügyelősege.*

* **Anarkista gyűlés.** Schandauból (Szászország) jelentik, hogy Gotteswald községben a csendőrség szétugrasztott egy anarkista gyűlést. Ot anarkistát letartóztattak. Sok kompromittáló levelet foglaltak le.

* **Találtatott egy fehérműekről szóló zálogjegy.** Igazolt tulajdonosa a rendőrség 4-ik számú szobájában átveheti.

EGYESÜLTEK.

A történelmi és régészeti egyesület gyűlése.

A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület választmányi gyűlése a megyeháza kistermében tegnap este 5 órakor vette kezdetét. Elnököt dr. Karácsonyi János alelnök. Jelen voltak: Grócz Béla, Dr. Bozóky Alajos, Sipos Orbán, Szmazenka Ernő, Dr. Tóth Szabó Pál vál. tagok, Bereczky Géza pénztáros, Középegy Gyula ör. Dr. Thury Kálmán ügyész, Dr. Némethy Gyula titkár.

A tárgysorozatból kiemeljük a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének leiratát, melyvel az egyesület az 1902. évrészről államsegélyről tudósítja. A vallás- és közoktatási minisztérium ugyanis a régészeti gyűjtemények gyarapítására 400, az iparművészeti gyűjtemények részére pedig 750 koronát utalványozott. A Műemlékek Országos Bizottsága viszont megbizta az egyesületet, hogy a herpályi, b.-ujfalusi toronyrestaurálás munkálataiban az államépítészeti hivatal tanácsával támogassa.

Az egyesület tagjai közé az utolsó vál. gyűlés óta özv. Knapp Ferenczné, Beroldingen Lili grófnő, özv. Grunwald Henrikné, Medvigy Mihály, Dr. Ágoston Péter, Dr. Thury Kálmán, Dr. Döry Ferenc léptek be.

Ajándékokat adtak az egyesületnek: Dániel Lajos egy középkori csúcsíves stílusú faragott kővel a kápolnai kolostor-rom maradványai közül; Füchsl testvérek vas ágyugolyót, agyagkorsót, faragott mészkövet, Mihály Emil érmekeket, afrikai pénzt, Gálbory Sámuel 16. 17. századbeli érmekeket, Tardy Sándor régi löfegyvert, Mayr Gyula érmekeket, Kobucz Péter mammoth csontokat, Sterba Mihály ur vasablát, Zoltán Gáspár török bankjegyet, Pietranszky Lipót érmekeket, Sichert Ede érmekeket, Nagy István érmelekkel eseres egy régi bizanci pluvialecsattot ajándékoztak az egyesületnek.

A népnevelési egyesület választmányi gyűlése. A Biharvármegyei népnevelési egyesület választmánya ma, szombaton délután 5 órakor hivatalos helyiségében (községi polgári fiúiskola, földszint, 10. ajtó) ülést tart, melyen a rendes folyó ügyek kerülnek napirendre.

IRODALOM.

Eppen most jelent meg a **Száztíz elbeszélés páduai sz. Antaltól** dr. Keller J. Antaltól. Fordította s átdolgozta *Tornyay* Ferencz, fehérmegyei kath. lelkész. Kiadja az »Egyházmegyei Nyomda« Szombathely n. Ara 1 kor. 20 fill.

Napjainkban, midőn szt. Antal tisztelete mindig nagyobb és nagyobb mértékben terjed, igen helyes dolgot cselekedett az Egyházmegyei Könyvnyomda, hogy e tisztelet előmozdítása céljából lefordította a fenti művet. A mű szebbnél-szebb, érdekesebbnél érdekesebb elbeszélésekben tárja eléink szt. Antal csodálatos közbenjárásának erejét. Három részre oszlik. Az első rész szt. Antalnak még életében tett csodáit ismerteti; a másodikban a szt. Antal halála után történt csodák vannak leírva; a harmadikban pedig az újabb időben történt nevezetesebb imameghallgatások leírását találjuk. A tanulsápos elbeszéléseket szt. Antalhoz szóló imák, könyörgések fejezik be.

A könyv az Egyházmegyei Nyomdánál már megszokott csinos kiállításban jelent meg. Milyen ajánljuk olvasóinknak megszerzését annál is inkább, mert a 197 oldalra terjedő s páduai szt. Antal hő arczképével és nyelvereklye-tartójának fotográfijával ellátott könyv ára csak 1 kor. 20 fillér. Kapható az Egyházmegyei Nyomdában Szombathelyen.

Igazságszolgáltatás.

A zágrábi zavargások. A zágrábi törvényszék tegnap hirdette ki az ítéletet *Szirovatka* Henrik szociálista munkás és társai előtt, akiket a szerbellenes tüntetésben való részvétel miatt állítottak a törvény elé. A törvényszék *Szirovatka*t idegen vagyon rongálása miatt hat hónapi, börtöl szigorított súlyos börtönrre, társait pedig három hónaptól egy évig terjedő börtönrre ítélték.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Svihákok.

Vasárnap: (d. u. Lotti ezredesei.
este A régi szerető.

Svihákok.

Annyi balszerencse közt nagynehézen talált végre a Szigligeti-színház egy darabot, a melyen lehet mulatni s még sem kell pirulnia senkinek.

Ugy látszik, a mióta a francziák a csatorna levélrel írják szellemességeiket, azóta a német kedélyesség megint kezd gyötrelmesen bevonulni az irodalomba. Egy ilyen kisebb győzelmet jelent a Svihákok is.

Nem remekmű, de éppen elég arra, hogy egy estén át derűltségben tartsa a közönséget s ezzel a szövegíró elvégezte feladatát. A zeneszerző az ügyes szövegíró méltó társa: könnyed, változatos zenét írt a szöveghez, nem mindig eredetit, de mindig dallamosat. Kettesben aztán összefaragtak egy jó operettet, a mely ha nem is ér meg sok szezonra, de a míg él, telt házat fog vonzani mindig. Hja, kacagni jól esik este a nappal ezer gondja után s a Svihákok ad nevetni valót egész estére.

Az előadás *Pintér* mesteri rendezői keze alatt mintaszerűnek mondható. Változatos, fordulatok volt, mint maga a darab. A szereplők közül mindet csak dicséret illeti. Első sorban *Pintér* pompás alakításáé, ügyes énekéé az elismerés; aztán az operettek sikerének állandó zálogát, *Amon* Margitot kell kiemelnünk s vele együtt *Bilkei* Irént, *Kulinyi* Mariskát, *Pogány* Jankát, a kiknek ügyes tánczaik az est sikerét sokban emelte. Remekül énekeltek *Márkus* Aranka és *Kalmár* Béla, kár, hogy éppen ők operettben még nem elég mozgékonyak. Kitűnő maskjukkal sok nevetésre adtak okot *Bognár*, *Deési* és a kit legelőbb kellett volna említenünk: *Bérczi*. Az énekkar jó, a zenekar rossz.

Dr. K. A.

A jövő hét műsora. A jövő hét műsórát most állítja össze a Szigligeti-színház igazgatósága. Hétfőn tudvalegőleg diszeldadás lesz a színházban a Jókai-pár tiszteletére. Diszeldadás lesz szombaton is az iparkongresszus alkalmából. A jövő héten kerüli bemutatóra az »Aranyhalak« című kedves vígjáték. A jövő hét műsorán foglal helyet »Uriel Acosta« s a »Párisi élet« nagyon érdekesnek ígérkező rep-rize is.

Diszeldadás az iparosok tiszteletére. Szombaton, október hó 18-án, az iparos kongresszus alkalmából diszeldadás lesz a Szigligeti-színházban. A diszeldadás programja igen érdekes. *Szavay* Gyula »Munka« című drámai költeménye lesz a műsor első pontja. *Gelléry* Mór rendkívül érdekes dolgot írt a diszeldadásra. Mint ő nevezi: »Az iparosok ünnepe.« Ez lesz a műsor második pontja. Végül egy népszerű operett egy felvonását játsszák.

A Jókai-est. A hétfői diszeldadásra, melyet a Jókai pár tiszteletére rendez a Szigligeti-színház, nagyban folynak az előkészületek. Mint már jelentettük, a »Szigetvári vértanúk« s a »Czigánybáró« első-első felvonása kerül színre a diszeldadásban. A diszeldadás bérlet-szűnetes lesz természetesen a bérletk jogait fönntartják. A hétfői diszeldadás tekintetével a Jókai-pár tiszteletére rendezendő társas lakomára kivételesen hét órakor kezdődik. A bérletk jogait hétfőn déli tizenkét óráig tartják fent. A Jókai-pár hétfőn délután négy órakor érkezik Nagyváradra. A vasutnál *Rimler* Károly polgármester tart üdvözlő beszédet. A város díszfogata hozza be a költőkirályt és feleségét, kik a Rimanóczy-szállodába szállanak. Előadás után a Fekete Sas nagytermében díszes társasvacsora lesz melyet a Szigligeti-Társaság rendez. A lakomán Nagyvárad előkelő hölgyei is részt vesznek. Kedden délben szűkebb körben ebédel a Jókai-pár s kedden délután a gyorsvonattal utaznak vissza Budapestre.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 28.

Bérlet 11. sz.

Ma szombaton, 1902. október 11-én

Svihákok.

Nagy operett.

S Z E M E L Y E K:

Gilka Adolár, herczeg — —	Szathmáry Arpád
Muki von Radenstein, hadnagy	Kulinyi Mariska
Rudi von Menggenheim, fő-	
hadnagy — — — —	T. Pogány Janka
Mimi, tánczosnő — — — —	Bilkey Irén
Blitz Fritz — — — —	Pintér Imre
Berta, a felesége — — — —	Amon Margit
Malter Prem, festő — — — —	Krasznay Andor
Anna, a leánya — — — —	Márkus Aranka
Roland, rendőrfogalmazó — —	Kalmár Béla
Wandracssek, hivataloszolga —	Bérczi Gyula
Kampel, fogadós — — — —	Bognár J.
Kampelné — — — —	Benkő Jolán
Krepelka, karmester — — — —	Vank István

HELYARAK: Nagypáholy 7 kor. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Tálalászk, 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7 6 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, október 12-én

Délután 3 órakor félhelyarakkal:

Lotti ezredesei.

Operette.

Este hét és fél órakor rendes helyarakkal:

A régi szerető.

Népszinmű.

TAVIRATOK.

Kiegyezési tárgyalások.

Bécs, október 10. (Saját tud. távir.) A kiegyezési tárgyalásokat kedden folytatják. *Szell* Kálmán hétfőn Bécsbe utazik.

Barabás beszédét elkobozták.

Trieszt, október 10. A Piccolo de la Terra és a félhivatalos Tagblatt tegnapi számait elbobozták, *Barabás* beszédének közléseért.

Kolozsvári ünnep.

Kolozsvár, október 10. (Saj. tud. távir.) József Agost főherceg holnap este 10-kor érkezik városunkba. A király képviselőjében Apponyi utazik Kolozsvárra, a képviselőkkel és koszorúkkal külön vonaton, délután 6 órakor.

Uj bizottság alakítása.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. távir.) A képviselőház mai ülésének végén Széll Kálmán miniszterelnök egy munkás-ügyi bizottság választását indítványozta, melyet rövid vita után el is fogadtak. Ezután az ülést szerdái elhalasztották.

A honvédelmi miniszter javaslata.

Budapest, október 8. (Saj. tud. távir.) Fejérvári a jövő héten nyújtja be az ujjonczállítási javaslatot. Az ellenzék ellene erőteljes harczra készül.

Francia-spanyol barátság.

Madrid, okt. 10. A Heraldo szerint Sagasta miniszterelnök a legutóbb tartott minisztertanácsban szövegelt Spanyolország nemzetközi érdekeit és különösen kiemelte Franciaországgal szemben tanúsított barátságos előzékenységét. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik. 112

— Hol van Heléna? — kérdezte aztán Saglobától.

— Barban. Ez a vár erős, nem kell az ostromtól félnie. Ott hagytam őt Slawosevska asszony és az apácák oltalma alatt.

— Hála legyen az Istennek! Te pedig lovag, add kezedet, hogy hálával szoríthassam meg.

Azután odafordult a katonáihoz.

— Hány foglyot ejtettetek?

— Tizenhetet.

— Nagy öröm van a szivemben és irgalom lakad a nyomán. Bocsássátok őket szabadon!

A katonák nem akartak hinnii a fülöknek. Ilyesm nem volt szokásban a Visnoviecki sergényél.

Skrzetuski összeráncolta a homlokát.

— Mondtam már: bocsássátok el őket!

De kis vártatva megint csak visszajöttek a katonák.

— Uram, a foglyok nem hisznek a szavunknak. Nem mernek elmenni.

— Leoldottátok rólok a köteleket?

— Igen.

— Akkor itt hagyjuk őket, mi megyünk tovább. Lóra!

Fél óra múltán már nyugalmas csendben haladt a csapat az erdő ösvényein. A hold fölkelte és ezüstös fényével bevilágította a bokrok közé, Sagloba és Skrzetuski barátságosan beszélgetve az élén lovagoltak.

— El kell mondanod mindent, ami Heléna-val történt! Tehát a Bohum karmai közül szabadítottad ki?

— Be is pólyáltam a kozák fejét, hogy szólni se tudjon.

— Ezt jól csináltad! Hanem hogy jutottál Barba?

— Hosszu történet az, majd máskor mesélem el. Most fáradt vagyok, a torkom pedig kiszáradt a sok gajdolástól. Nincs valami jóféle itókád?

— Itt a butykosom teli pálinkával.

Sagloba nekiállott az ivásnak és igen kelletlenül felelgetett.

— Egészséges?

— Mint a makk.

— Jó dolga lesz Barban?

— Az égből sem lehetne jobb. Szépsége mindenkit megbűvölt, Slawosevska asszony nagy szereti, mint a tulajdon édes gyermekét. Hej, hányan szerettek már bele. Az olvasóján nincs annyi szem! De ő rájok se néz, — akárcsak én erre az üres butykosra — s csak rád gondol hiven, szeretettel.

— Hát gondol reám?

— Ha gondol-e reád? Valóságos talány előttem, hogy honnét veszi azt a sok levegőt az örökös sóhajtozásához. Mindenki szánja őt, leginkább az apácák, akik nagyon megszerették. Ha gondol-e reád? Hát nem utánnad futtatott-e, hogy megtudjam: élsz-e még? Majdnem az én életem veszett el ebben a küldetésben! Hirt is akart már hozzád juttatni, de nem volt senki, aki elvigye, azért vállalkoztam én reá. A parasztok nem kételkedtek a gunyám igaz voltában és hegedűsnek néztek, mert szépen is tudok ám énekelni!

Skrzetuskit szótlaná tette az öröm. Ezer szerelmes gondolat és emlék kergette egymást agyában. Helénát tisztán látta maga előtt, amint Roslogiban búcsút vett tőle s a Sicsbe indulóban, szép volt, rózsállott az arca, karcsun feszült a dereka, csodálatos varázslat áradt ki bársonyos fekete szeméből. Ugy érezte, hogy szívéhez ér az arczáról elszálló meleg s fülébe csendült a hangjának a muzsikája. Emlékezett a cseresznyés kertben esett sétájokra, a kakukmadárra, a bohó kérdésekre, a Heléna szögyenkezésére, amikor tizenhét fiut ígért neki a madár. És áradozott lelkében a boldogság és mámoros volt a feje a szerelemtől és az üdvösségtől. Minden fájdalma elszállott és elmerült a feledésben, mint a csöpp a tengerben. Alig ösmert magára. Kiáltani akart, majd térdein hálát mondani az Istennek és belétemetkezni az édes tervekbe, a ragyogó álmokba és kérdezni, kérdezni végtelen sokat.

— Hát igazán él? És egészséges?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, okt. 10.
Buza októberre	7.27
Buza áprilásra	7.84
Tengeri	5.60
Rozs okt.	6.45
Zab ápr.	6.15
Káposzta, repce, aug.	11.85

Értéktőzsde.

	Budapest, okt. 10.
Osztrák hitel	683.50
Magyar hitel	723.50
Államvasút	711.75
Rimamurányi	4.2.50
Magyar jelzálog	47.50
Balgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. okt. 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék	97.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,75%	—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,75%	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Halmerési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	204.—
Tiszszabályozás sorsjegy-kölcsön	100.—
Osztrák járdék papírban	100.50
Osztrák járdék aranyban	120.50
Osztrák korona járdék	97.75
Osztrák államsorsjegyek	150.50
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	726.25
Osztrák hitelintézet részvény	717.50
Párisi visita	95.15
20 jrnkos arany (Napoleon'dor)	1.05
Németbirodalmi márka	116.97
Londoni visita	239.86
20 márkás arany	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank

Nagy-Teleky-utczai házában. 306

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-
utczai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha
és megfelelő mellékhelyiségekkel

f. évi november hó 1-től kiadó.

Ertekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-
helyiségében. 294

A magy. kir. szab.

Osztálysorsjáték főelárusítója a Biharmegyei Takarékpénztár

ajánl sorsjegyeket a XI. sorsjáték

I-ső osztályához

eredeti áron.

Sorsjegyeink kaphatók:

a Biharmegyei Takarékpénztár üzlet-
helyiségében Kossuth-utca, 19/20.

a Biharmegyei Takarékpénztár váltó-
üzletében Kossuth-utca 19/20.

Lukács Mór tőzsdéjében Bémer-tér

Rosenblüh Béla

K. Frankl Mari

Steier Jakab

Nagypiacz-tér

Szt. László-tér

A nyereményeket azonnal kész-
pénzben fizeljük. 327

Huzás november hó 20-án.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házbán (Kossuth Lajos-
utca) egy első emeleti utczai lakás,
mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellék-
helyiségek s egy üveges terasz a Kö.
rözsre,

f. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tu-
lajdonát képező katonavárosi Weinber-
ger-féle gyári helyiségben levő üres
magtárak

azonnal bérbevehető.

Ertekezhetni a Nagyvárad Takarékpénztárnál.

25 krtól kezdve
női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve
kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve
gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
Nagyvárad, Bémer-tér.

1487—1902 végrh. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bír. v. hajtó ezennel köz-
hírré teszi, hogy a nagyvárad-vidéki kir. já-
rásbírósnak 1902. évi V. 850/1. számú
végzése folytán Csorvássy István n.-szalontai
ügyvéd által képviselt Gazdasági takarékpénz-
tár részvénytársaság felperes részére *Ozidky*
Lajos volt lessi lakos alperes ellen 600 kor. kö-
vetelés jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehaj-
tás folytán alperestől lefoglalt és 1168 kor.-ra be-
csült ingóságokra a n.-várad-vidéki kir. bírósá-
g 1902. V. 850/2. számú végzésével az ár-
verés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy
felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyi-
ben azok törvényes zálogjogot nyertek volna,

alperes volt lakásán Less községben leendő
megtartására határidőül 1902. évi október
hó 18. napjának délelőtt 10 órája kitűze-
tik, amikor a bírósággal lefoglalt buza, árpa,
sorvető gép, szekerek, lovak, sertések, batorok
és egyéb ingóságok legtöbbet ígérőnek kész-
pénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul
is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő
ingóságok vételárából a végrehajtató követelé-
sét megelőző kielégíteléshez jogot tartanak,
hogy amennyiben részükre a foglalás korábban
eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegy-
zékönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelen-
téseiket az árverés megkezdéseig alulírt ki-
küldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelen-
teni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetésnek a
bírósnak tábláján történt kifüggesztését követő
naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1902. évi október hó
6. napján.

Bosnyák Gergely,

339.

kir. bírósági végrehajtó.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiú, 2—3
gymnasiumi vagy polgári osztályval, ta-
nulóul felvétetik a Szent László nyom-
dában.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Leány az Anyához:

Fütyöl a szél, az idő már őszi jár,
édes anyám, meleg ruhát vegyen már!

vásárolni, még pedig 10 frt bevásárlás után bármily fényképet nagyobbítunk.

TELEFON: 372.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Fő-utca,
színházi Bazar-épület.

TELEFON: 372.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Eddig még nem létezett olcsó árak!